

Rapport 2011:48

Arkeologisk förundersökning

Fjärrvärme i Järnvägsgatan

RAÄ 5

Kv Rektorn 8/Järnvägsgatan 4

Skänninge stad

Mjälby kommun

Östergötlands län

Olle Hörfors

Ö S T E R G Ö T L A N D S   M U S E U M
A V D E L N I N G E N   F Ö R   A R K E O L O G I

Fjärrvärme i Järnvägsgatan

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte och frågeställning	4
Undersöknings- och dokumentationsmetod	4
Resultat och tolkning	4
Referenser	5
Tekniska uppgifter	6

*Omslagsbild: Bostadshuset vid Järnvägsgatan 4 är en villa från sent 1900-tal uppförd i en omgivning av hus som huvudsakligen uppförts i början av samma århundrade.
Foto Olle Hörfors, ÖM.*

Ö S T E R G Ö T L A N D S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandsmuseum.se • www.ostergotlandsmuseum.se

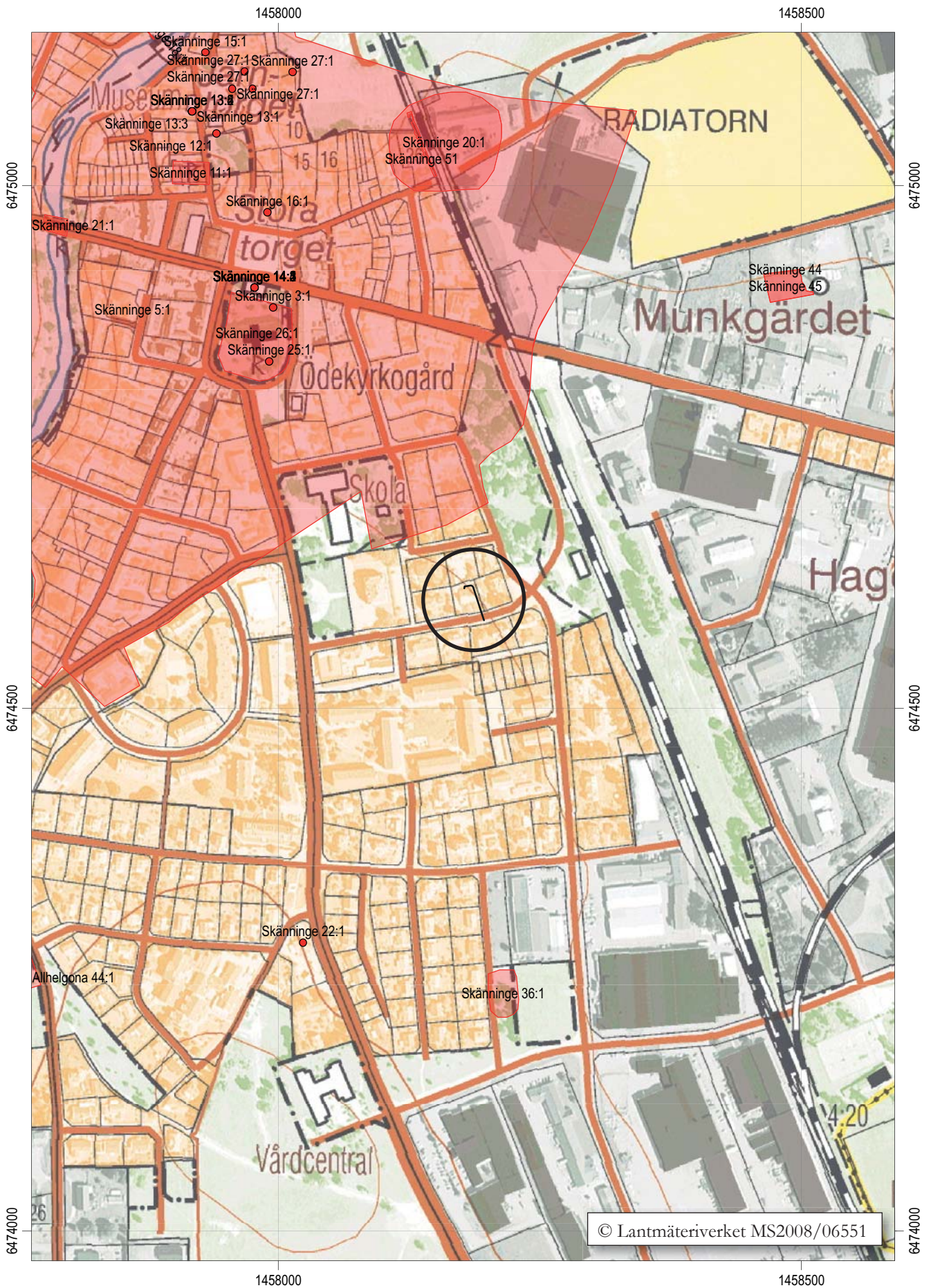
Sammanfattning

I samband med schaktningar för anslutning av fjärrvärme från kvarteret Rektorn 8 till befintliga ledningar i Järnväggsgatan i Skänninge stad och Mjölby kommun utförde Östergötlands museum i maj 2011 en arkeologisk förundersökning. Anslutningen berörde 30 m schakt inne i kvarteret och 10 m tvärs över Järnväggsgatan. Inne på tomten framkom, under den påförda trädgårdsjorden, en gång lagd med kalkstensplattor. Denna har förmodligen tillhört det hus som stått på platsen före den nuvarande moderna villan. I övrigt berördes endast naturliga sandlager och inget av arkeologiskt intresse påträffades vare sig i gatan eller inne på tomten.

Olle Hörfors
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan, blad 8F4b, med undersökningssträckan markerad. Skala 1:5000.

Inledning

I samband med schaktningar för anslutning av fjärrvärme från kvarteret Rektorn 8 till befintliga ledningar i Järnvägsgatan i Skänninge utförde Östergötlands museum i maj 2011 en arkeologisk förundersökning. Uppdragsgivare var Mjölby-Svartådalen Energi AB som också svarade för kostnaderna. Arkeologiskt ansvarig var antikvarie Olle Hörfors från Östergötlands museum som svarat för fältarbete och rapport.

Områdesbeskrivning

Området som berörs av exploateringen utgörs av gatu- och tomtmark strax söder om gränsen för vad som är registrerat som Skänninges medeltida stadsområde, RAÅ 5. Tidigare arkeologiska undersökningar har visat att denna gräns är mycket svår att bestämma. Sannolikt har bebyggelsen varit gles i förhållande till många andra medeltida städer. Vid undersökningar inom och i anslutning till stadsområdet har även förhistoriska lämningar påträffats vid flera tillfällen, vilket antyder en platskontinuitet från järnåldern och fram till dagens stad.

Vid en vattenläcka i Järnvagsparken år 2010 framkom inget av arkeologiskt intresse (Hörfors 2010).

Vid nedläggandet av den del av fjärrvärmenätet i Järnvägsgatan som det planerade schaktet ska ansluta till framkom kulturlager och fynd av ben, tråd och glas m m (Björkhager & Samuelsson 2007). Vid arkeologiska undersökningar i den närliggande Järnvagsparken har lämningar av odling och medeltida marknadsverksamhet framkommit (Stibeu 2008). Länsstyrelsen avser att inom kort göra en förändring av utsträckningen av RAÅ 5 så att dessa områden kommer att ingå i sagda fornlämning.

Syfte och frågeställning

Skänninges sannolikt glesa bebyggelse under medeltiden har gjort att gränserna för stadens utbredning under perioden är svår fångade. Syftet med den arkeologiska förundersökningen var därför främst att fastställa hurvida fast fornlämning skulle komma att beröras av den planerade exploateringen. Lämningar som eventuellt påträffades skulle dokumenteras avseende datering, karaktär och utbredning och om det inom ramen för arbetet var möjligt även begränsas.

Förundersökningens resultat var avsett att vid eventuell framtida exploatering ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet samt utgöra ett underlag för uppdragsgivarens planeringsarbete.

Undersöknings- och dokumentationsmetod

Den arkeologiska förundersökningen utfördes som en schaktövervakning. Då ingenting av arkeologiskt intresse framkom inskränktes dokumentationen till digital foto-grafering.

Resultat och tolkning

Anslutningen innebar att 30 m schakt inne i kvarteret och 10 m tvärs över Järnvägsgatan grävdes. Inne på tomten framkom, under den påförda trädgårdsjorden, en gång lagd med kalkstensplattor. Denna har förmodligen tillhört det hus som stått på platsen före den nuvarande moderna villan. I övrigt berördes endast naturliga sandlager och inget av arkeologiskt intresse påträffades vare sig i gatan eller inne på tomten.

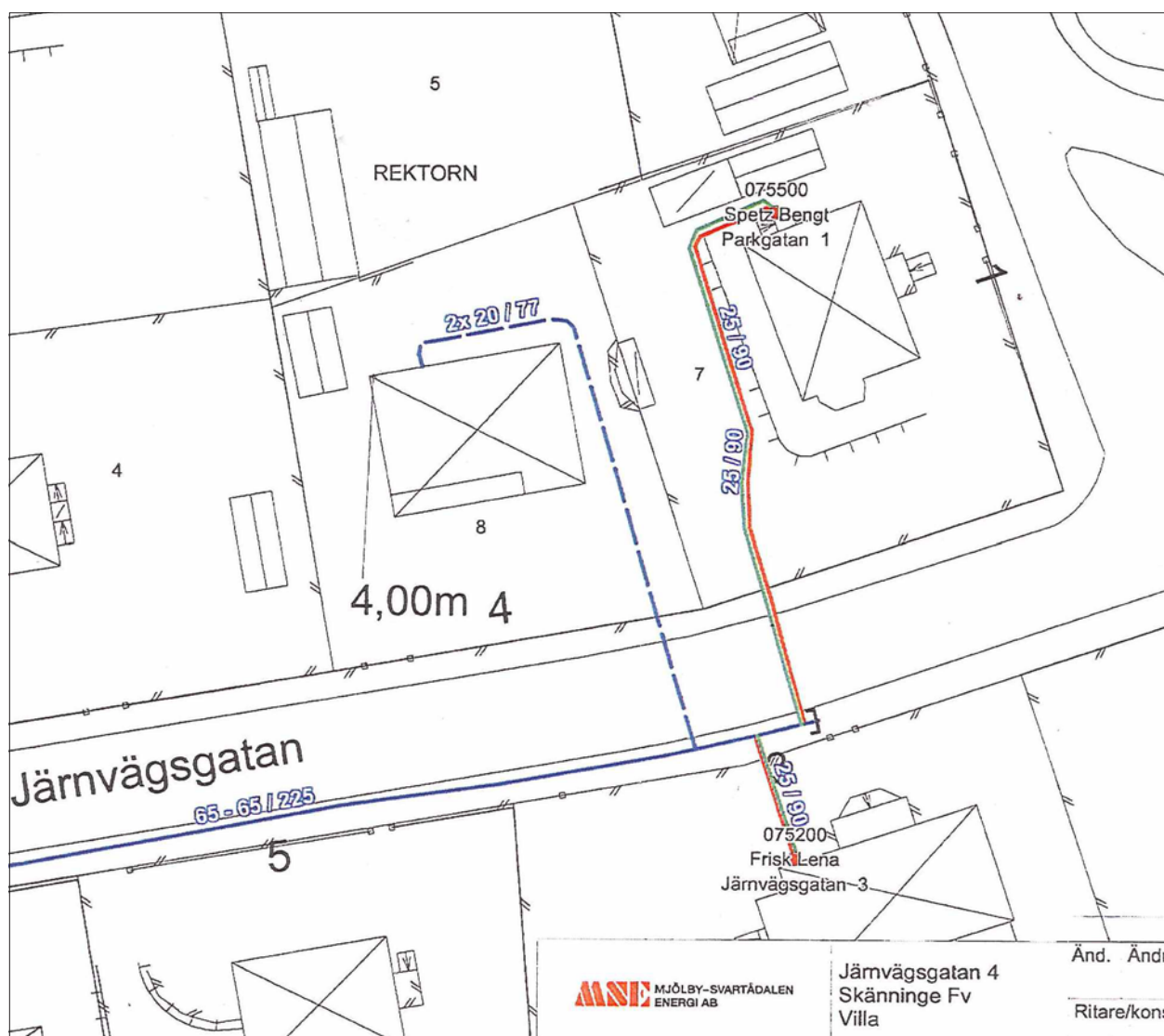
Figur 3. Schaktsträckan öster om bostadshuset. I mitten av schaktet, i högra schaktkanten, syns en rad kalkstensplattor från en äldre trädgårdsgång som senare överlagrats av påförd trädgårdsjord. Foto Olle Hörfors, ÖM.

Referenser

Björkhager V & Samuelsson F. 2007. *Skolgatan - Krokgatan - Järnvägsgatan*. Arkeologisk efterundersökning. RAÄ 5. Skänninge stad. Mjölby kommun. Östergötlands län. Rapport ÖLM 2007:102.

Hörfors O. 2009. Tjänsteanteckning avseende schaktning för stopp i ett avlopp och en akut vattenläcka i Skänninge. Järnvägsparken och Idrottsvägen. Skänninge, Mjölby kommun. Östergötland. Diarienummer 540/09.

Stibeus M. 2008. *I Skänninges utkant - Spår av medeltida marknad och agrara lämningar*. Arkeologisk undersökning 2006. Invid RAÄ 5, Pendeltägsstationen. Skänninge, Mjölby kommun. Östergötland. Rapport UV Öst 2008:48.

Figur 4. Schaktplan. Den grönda sträckan markerad med blå streckad linje. Karta från uppdragsgivaren MSE. Skala 1:500.

Tekniska uppgifter

Område	Järnväggsgatan 4
Fastighetsbeteckning	Kv Rektorn 8
Socken	Skänninge
Kommun	Mjölby
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	Intill RAÄ 5
Ekonomiska kartans blad	085 41 (8F4b Skänninge)
Koordinater	Mittkoordinat X6474603, Y1458180
Koordinatsystem	RT 90 2,5 gon V
Länsstyrelsens dnr	431-1026-11
Länsstyrelsens beslut	2011-03-25
Länsstyrelsens handläggare	Magnus Johansson
ÖLM dnr	118/11
Projektnummer	531226
Uppdragsgivare	Mjölby-Svartådalen Energi AB
Kostnadsansvarig	Mjölby-Svartådalen Energi AB
Projektledare	Olle Hörfors
Fältarbetsid	2011-05-19--20
Fynd	-
Foto filmnr	Digitala bilder
Analyser	-
Grafik	Lasse Norr
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.

Ur allmänt kartmaterial
ISSN 1403-9273

© Lantmäteriverket MS2008/06551
Rapport 2011:48 © Östergötlands museum

I samband med schaktningar för anslutning av fjärrvärme från kvarteret Rektorn 8 till befintliga ledningar i Järnvägsgatan i Skänninge stad och Mjölby kommun utförde Östergötlands museum i maj 2011 en arkeologisk förundersökning. Anslutningen berörde 30 m schakt inne i kvarteret och 10 m tvärs över Järnvägsgatan. Inne på tomten framkom, under den påförda trädgårdsjorden, en gång lagd med kalkstensplattor. Denna har förmodligen tillhört det hus som stått på platsen före den nuvarande moderna villan. I övrigt berördes endast naturliga sandlager och inget av arkeologiskt intresse påträffades vare sig i gatan eller inne på tomten.